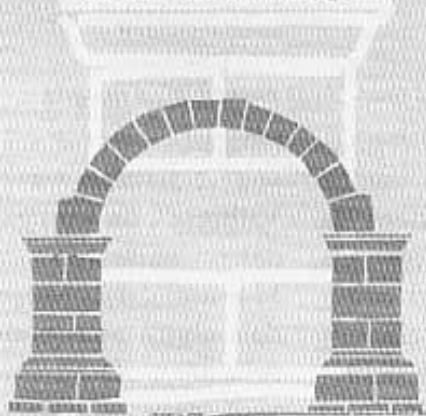

I JORNADES CULTURALS A L'ÀMBIT DE LA PLANA DE L'ARC

LA POBLA TORNESA
4, 5 i 6 d'octubre de 1996

L'Associació Cultural la Balaguera de la Pobla Tornos va organitzar els dies 4, 5 i 6 d'octubre unes jornades culturals amb diversos actes, des de conferències sobre temes relacionats amb la comarca, exposicions, danses, etc. L'èxit de les jornades va ser total, tant per la participació que ha sigut molt nombrosa, com pel contingut.

El poble de Les Coves també ha participat en diverses activitats: algunes peces de l'exposició de cossos i gipons provenien de famílies covarxines que van tenir l'amabilitat de deixar-les. L'esmentada exposició ha tingut una forta repercussió per tot el País Valencià, sobretot entre els indumentaristes i aficionats al tema.

Per una altra banda, l'Eglésia de Les Coves va deixar algunes peces d'art per a l'exposició d'orfebreria religiosa, on es va mostrar al públic part del patrimoni artístic que hi ha a la zona.

El dia 5 d'octubre el Grup de Danses va participar en la *dansà* que el grup El Peiró va organitzar dintre de les esmentades jornades. Cal dir que la gent de la pobla i el públic que es va animar a ballar amb nosaltres el ball del pla, van gaudir força.

Felicitem a l'Associació Cultural la Balaguera pels resultats del seu treball. Esperem que això servisca d'exemple per a repetir-ho en el futur al nostre poble.

Mª Cinta Moliner

COSSOS I GIPONS A L'ÀMBIT DE LA PLANA DE L'ARC

COS: Peça de la indumentària femenina que cobreix el tronc des dels múscles fins a la cintura, cenyida i ajustada al cos per un sistema de barnillatge.

GIPÓ: Peça de la indumentària femenina que cobreix el tronc des dels múscles fins a la cintura, cenyida i ajustada al cos. Es diferencia de l'anterior per portar sempre mànegues.

A la present exposició pretenem donar una visió general d'una de les peces de la indumentària femenina que ha tingut una major estima per part de la dona, els cossos i gipons, en un àmbit concret i delimitat, la plana de l'Arc, i centrant-nos en un segment cronològic que va des de la segona meitat del s. XVIII fins al s. XIX.

La indumentària al llarg del segle XVIII sofrirà una sèrie de modificacions que no són més que adaptacions a les modes provinents de l'àmbit francès. Serà a partir d'aquest moment quan l'aristocràcia passarà a seguir les noves corrents en el vestir. Però en allò que atomenem indumentària popular, aquests tipus de peces, no tenen una incidència immediata, ja que com ens indica Cavanilles "en estos días, en los de boda y otras funciones solemnes ostenta lujo, se visten de seda, y se desvían algún tanto del traje nacional (...). Las mugeres en tales ocasiones se presentan con justillo y guardapiés de seda...". D'aquesta referència podem extreure que almenys a finals de s. XVIII la utilització de cossos i gipons per part de les classes populars n'estava molt lluny d'ésser generalitzada. Aquest fet el podem relacionar amb les minses peces que es conserven d'aquesta època. No serà fins el primer terç del segle XIX, quan veritablement es produirà una generalització en la utilització d'aquestes peces d'indumentària per part de la dona.

Encara que el treball de catalogació no està finalitzat, sí podem avançar una sèrie de característiques comunes a les peces estudiades:

Com a peces exteriors empren per a la seva confecció teixits de qualitat. Així podem provar tot un ample ventall de teixits que tenen com a base la seda: domàs, espolí, ras... que en algunes ocasions presenten una decoració amb galons de fil d'or i argent, per tal d'enriquir la peça donant-li una certa personalització.

Tots ells presenten una obertura a la part davantera i una tanca per acordonat, que pot ésser visible o no, existint una generalització en el nombre d'ullets emprats per a la tanta: 5 + 5.

Pel que fa al barnillatge, la majoria d'ells sols el presenten a la part davantera, és a dir, a la peça triangular. Es tracta d'una armadura que ajuda a mantenir un cos més esvelt.

El patró més generalitzat és aquell que utilitza sis peces per a la confecció, seguit pel de quatre i el de tres. Tant sols un dels exemplars presenta cinc peces de patró.

Cal destacar també l'existència de dues peces adaptades per a un moment determinat de la vida, la maternitat, caracteritzades per l'existència d'una "finestreta" per tal de poder donar el pit al nadó.

